

VOGELPARADIJS TEXEL

Het Waddeneiland Texel is het grootste eiland van Nederland, met een oppervlakte van ca. 16.000 ha. Van die 16.000 ha. is 5.300 ha. natuurgebied. Het eiland mag zich al ruim een eeuw verheugen in grote belangstelling van vogelliefhebbers. Pioniers als Jac. P. Thijssen, Nol Binsbergen en G. J. van Oordt trokken erheen. Schrijver, beeldend kunstenaar en natuurkenner Jan Wolters woonde er vele jaren. In zijn Boekenweek geschenk *Zomerhitte* van 2005 schrijft hij over de *velduilen* die op andere plaatsen in Nederland zeldzaam zijn en op Texel voorkomen. (In Friesland in 2014, 54 broedparen als gevolg van de muizenplaag).

De Vogelwerkgroep Texel is actief op het eiland en organiseert vogeltellingen, waddentochten en lezingen. Het symbool van de werkgroep is de *blauwe kiekendief*. Deze prachtige soort is helaas een steeds zeldzamere roofvogel in Nederland, en hij heeft de Waddeneilanden hard nodig om voor ons land behouden te blijven. Wie eenmaal een *blauwe kiekendief* zwenkend en zeilend boven de duintoppen heeft waargenomen zal dat beeld nooit vergeten.

Op het eiland bevinden zich 4 trektelposten. De Tuintjes, Korverskooi, Westerslag en Hoornderslag. Deze laatste twee zijn tevens zeetelposten. De Korverskooi is ook in gebruik als een ringbaan. De werkgroep doet nauwkeurig verslag van de activiteiten. Op 29 november 2012 werden gedurende zeven uur op de ringbaan 45 vogels geringd, verdeeld over 4 soorten: *merel*, *koperwiek*, *pimpelmees* en *vink*. De weersomstandigheden waren als volgt: Wind NNO 3, bewolking 5/8, neerslag regen, temperatuur 5°C. Op 3 mei van dat jaar werden op Westerslag de zeevogels geteld, en zie eens wat een resultaat: onder meer *roodkeelduiker*, *bontbekplevier*, *grote stern*, *zilverplevier*, *visdief*, *jan van gent*, *kanoet*, *noordse stern*, *wintertaling*, *drieteenstrandloper*, *eidereend*, *zwarte zee-eend* en *rosse grutto*.

Er zijn op Texel ruim 380 vogelsoorten gespot. Waarvan ca. 125 bijzondere soorten.

ALGEMEEN

Waarom zijn er zoveel vogels op Texel. Het eiland ligt op de westelijke Europese vogeltrekroute vanuit Siberië en Scandinavië naar Afrika. Vogels kunnen volop "bijtanken" op het voedselrijke Wad. Bovendien heeft Texel veel verschillende landschappen. Duinen, akkerland, weiland, bos, veel zoet en brak water meertjes en het Wad.

In juli, augustus en september zijn velen van ons enige tijd op vakantie. Ook veel vogelsoorten hebben in deze periode een sterke neiging om op reis te gaan. Het reizen van vogels begint eigenlijk in augustus-september. Het is dan ook niet verwonderlijk dat we juist in deze periode hier in Nederland veel meer soorten kunnen aantreffen.

De eerste steltlopers komen dan al terug uit hun broedgebied. In augustus neemt het aantal trekvogels toe en in september en oktober is de herfsttrek op het hoogtepunt. Vele tienduizenden vogels trekken dan dagelijks over Texel naar het zuiden, soms in grote groepen zoals *spreuwen*. En één van de beste plekken om die herfsttrek te ervaren zijn de Eierlandse Duinen en het gebied rondom de Robbenjager. Hier komen de vogels van ver over zee aanvliegen en zien na een lange tocht vol gevaren eindelijk weer land. Daarom zijn er gedurende de herfst op de noordkop van Texel zoveel verschillende vogelsoorten te vinden. Op een "superdag" kan je soms meer dan 100 vogelsoorten zien. Het leuke van de herfsttrek is, dat je dan vogelsoorten kunt zien die je op Texel niet vaak aantreft. Met oostenwind kun je in september zomaar een dag hebben dat de bosjes in de duinen vol zitten met *bonte vliegenvangers*, *gekraagde roodstaarten* of *paapjes*. Iedere dag is anders.

De Eierlandse Duinen zijn onderdeel van het Nationale Park Duinen van Texel. De Tuintjes zijn de eerste bosjes die de vogels op hun trek vanuit het noorden tegenkomen. Vooral de vogels uit het noorden laten zich op weg naar het zuiden regelmatig zien.

De weersverwachtingen zijn niet erg gunstig als wij op het eiland zijn. Ze verwachten veel regen en een zware storm.

Dinsdag 12 september

Ik ga vroeg naar Texel om alvast wat te verkennen. Bij Bolsward is het nog redelijk weer. Wel een beetje regen zo nu en dan. Het is vroeg, nog bijna donker. Onderweg naar Den Helder grote groepen *spreuwen*.

Als ik op de boot ben, is het mooi weer. De zon schijnt. Ik loop naar buiten en vlak voor de boot zwemt een *zeehond*. Ik ben om 06.50 uur op het eiland.

Er vliegt - in het licht van de opkomende zon – ook een “treintje” van 8 *bergeenden* voorbij.

Deze vogels broeden vaak in oude, verlaten konijnenholen. Maar als die er niet zijn, kan een broedplaats, waar ze goed beschermt weg kunnen kruipen en waar ze een “dakje” boven hun kop hebben ook aan de eisen voldoen. Je komt ze op de gekste plaatsen tegen. In een oude droogliggende waterbuis in een dam. In oude hokken, waar weinig mensen komen. Ze leggen 8 – 12 eieren en het nest wordt met dons bekleed. Na 28 dagen komen de eieren uit. De verklaring van naam *bergeend*: de eend “verbergt” zijn eieren.

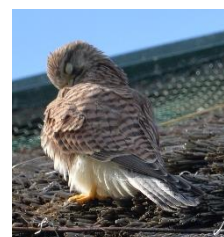

In 1 van de meertjes langs de zeedijk stapt parmantig een *groenpootruiter* rond. Deze vogel is de grootste uit het geslacht van de Tringa. In de vlucht zie je een wigvormige witte stuit en donkere vleugels. De snavel is iets opgewipt.

Bij de molen zit een *tapuit*. Het waait erg hard, windkracht 7. Je ziet aan de opwaaiende veren op zijn borst en aan zijn houding dat hij zich schrap moet zetten om niet van het paaltje af te waaien.

Op het rieten dak van de molen, mooi uit de wind, zit een *torenvalk* zijn verenpak te poetsen en te herschikken. Verder *nijlganzen*, *watersnippen*, *meeuwen*, *kieviten*, *kuifeenden*, *slobeenden*, *grauwe ganzen*, *bruine kiekendief*, *houtduif*, *lepelaars*, *tureluurs*, *fazant*, *kuifeenden*, *wulpen*, *spreuwen* en *aalscholvers*. En nog meer soorten. Ik zie weinig zangvogels. Ze kruipen met deze harde wind ook in de luwte in struiken en bomen.

In een bosje bij een boerderij zie ik een *grijsvliegenvanger* en een *tijftjaf*. De laatste nu niet te herkennen aan de zang, maar aan de donkere pootjes.

Links de *tijftjaf*.

Ik loop even bij de zeedijk langs vlakbij het hotel. Veel kleine vogels op het wad. Ook *Steenlopers*, *lepelaars*, *grote stern*, *bruine kiekendief*, een dode *haas* ligt in het gras op de zeedijk, maar er loopt ook nog een *haas* over de dijk.

Er zijn al een aantal deelnemers in het hotel en we gaan met de Texel Tours bus naar de veerhaven waar de andere deelnemers om 13.00 uur aankomen.

Als ik bij de veerhaven aankom en alle deelnemers zijn er, gaan we op stap. We starten met een dikke regenbui. Dus eerst maar

schuilen in het bushokje bij de boot.

Het waait hard en de lucht voorspelt niet veel goeds. Als het een beetje opklaart, maar nog niet helemaal droog is, gaan we toch maar op pad. Nog geen 200 meter gelopen en het water komt met bakken uit de hemel. Maar even schuilen onder een oversteek van het dak van een hok. Zijn we wel uit de wind, maar niet helemaal uit de regen.

We gaan weer op pad, ook al is het nog niet helemaal droog, en ik heb het idee dat het vanmiddag wel eens vaak kan gaan regenen.

Bij het begin van het pad naar de duinen staan

rozenbottels. Daar zien we ook *groenlingen* en die zijn verzot op de pitjes en het vruchtvlees van de rozenbottels. Er zijn dan ook vele bottels aangevreten. Ook een *koperwiek* vreet aan de bottels.

Bij de Mokbaai waaien we bijna weg. Alles goed vasthouden en de telescoop is ook niet stil te houden. Windkracht 8 / 9. We lopen bij de Mokbaai langs. Regelmatig kleine groepjes *steenlopers*. Deze vogeltjes danken hun naam aan het feit dat ze "steentjes" omdraaien om te kijken of er ook voedsel onder ligt. "Steentjes" moet je ruim nemen, want ze draaien alles om, om maar aan de kost te komen. Veel paddenstoelen op de dijk en *meeuwen*, *aalscholvers* en *lepelaars* in de Mokbaai. Maar die zijn moeilijk duidelijk en scherp waar te nemen, omdat we dan recht in de harde wind moeten kijken. Dat gaat gewoon niet. Kijkers en telescoop zijn eenvoudigweg niet stil te houden.

Normaal lopen we boven over de dijk naar de meertjes die binnendijks liggen. Maar daar is het moeilijk lopen met de harde wind. Daarom nu een beetje in de luwte van de zeedijk wandelen. De regenkleding kan helaas wel aan blijven.

Ik verbaas mij altijd weer wat vogels in de lucht kunnen presteren. Gaan wij fietsen of hardlopen bij windkracht 8, 9 of 10? Nee, wij nemen de auto.

Plotseling komt er een groepje van een stuk of 10 *lepelaars* aanvliegen. Ze hebben moeite om deze harde wind te trotseren.

Bij de Petten aangekomen zien we veel vogels. Door de harde wind kruipen kleine vogels in de lage begroeiing. Hier wilde eenden, meeuwen, grauwe ganzen, steenlopers, watersnippers, kanoeten enzovoort.

Er vliegen met deze storm ook regelmatig vogels weg uit de Petten en ze hebben moeite om tegen de wind in te vliegen en maken vreemde capriolen. Ik kan soms zelfs niet zo snel zien wat het allemaal is. Ik roep "kijk daar vliegen 4 watersnippers, ook kanoeten en steenlopers". Maar de wind giert zo hard dat mijn stem niet voor iedereen te horen is.

"Waar, wat, hoe, hoeveel, waar vliegen die steenlopers"? roept iemand, als er wat klein grut alle kanten "opwaait". Het gaat zo snel dat niet iedereen de kans heeft om de vogels te zien, laat staan vast te stellen wat voor soort het is. Door de harde wind dwarrelen de vogels tijdens het vliegen alle kanten op waardoor ze moeilijk in de kijker gevangen kunnen worden. Gelukkig zitten er nog vogels op het water en in de begroeiing.

De *kanoet*, *Calidris canutus*. Een vogel die niet iedereen direct herkent. Hij komt in het najaar en het voorjaar met vele tienduizenden naar de Waddenzee. Maar dat is in de tijd dat ze meestal in het winterkleed zijn. Bijgaande foto is een juveniele vogel. De foto is gemaakt in augustus 2016 bij de veerhaven van Holwerd. Ze zijn vaak te zien met andere steltlopers zoals *tureluurs*. De vogels broeden in Noord Canada en Noordoost Groenland, Siberië en Alaska.

Een *oeverwaluw* vliegt bij het ondiepe meertje de Petten. Deze vogel had ik nu niet meer verwacht hier op het eiland. Ik spreek de dingen die ik zie in op een stem recorder. Maar door de harde wind heb ik zoveel "ruis op de lijn" dat ik de ingesproken tekst thuis, bij het maken van dit verslag, soms niet kan verstaan.

Ook zit er een *spreeuw* met een "vreemde" veertekening op een eilandje in de Petten. Nu is de tijd dat de jonge *spreuwen* – die eerst een geheel vaal/lichtgrijs verenkleed hebben – hun volwassen kleed krijgen.

Het valse jeugdkleed wordt verwisseld voor het volwassen kleed met de vele stipjes en streepjes. Het overgangskleed van jong naar volwassen vogel. Ze krijgen ook al een groene, metaalachtige glans op hun veren. Ze hebben nu – als half volwassen vogel – nog wel een grijze nek en kop, maar de vleugels zijn vaal zwart gekleurd. In het voorjaar worden ze bijna zwart doordat het verenkleed slijt. In het voorjaar krijgt de snavel ook een andere kleur. Er vliegt 1 *grote stern* over. Te herkennen aan de donkere pet, wit voorhoofd en de kleine vork van de staart. Ook de manier van vliegen is kenmerkend voor

deze vogel. Snelle vlucht, krachtige vleugelslagen en lange, gelijkmatig smalle, iets gebogen vleugels. De gele snavelpunt is niet te zien.

We wandelen richting Mokbaai en klauteren bij de zeedijk omhoog. Er is een touw gespannen om te voorkomen dat we door de duinen lopen. Er zijn bordjes met verboden toegang. Ik heb dat touw en bordjes hier niet eerder gezien. We wandelen verder over het pad.

Soms zien we *dodaarsjes* in de Mokbaai. Maar helaas nu niet. De golven in de baai zijn hoog en onstuimig. We wandelen om de Mokbaai heen en ik vertel iets over de vispassage. Dit is een waterbouwkundig kunstwerk om de vissen gelegenheid te geven van zout naar zoet water te zwemmen, of omgekeerd.

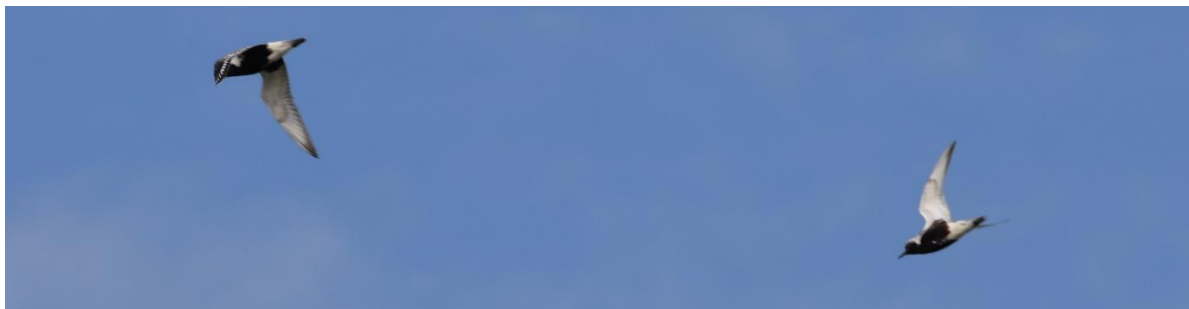
We komen bij de grote plas De Geul ten westen van de Mokbaai. Geen vogels, behalve een verdwaalde *aalscholver* en wat *wilde eenden*. Maar met windkracht 9 "recht in de neus" is het moeilijk vogels kijken.

We gaan naar de andere kant van de weg en daar een paar meter naar beneden. Hier lopen we meer beschut en uit de wind. We hebben het zicht over de Mokbaai. Veel *wulpen* op het slik. Honderden. Door de telescoop mooi te zien. Ook veel *rosse grutto's*. Deze hebben een iets opgewipte snavel. Deze vogels broeden op de Taiga. Deze foto is gemaakt in 2016 bij Holwerd. Ook grote groepen *tureluurs*, *bonte strandlopers*, *goudplevieren*, maar ver weg, enkele *aalscholvers*, een paar *lepelaars* op het slik.

Plotseling zegt Peter "wat is die zwarte vlek vogel daar"? Ik heb deze vogel nog niet gezien en vraag hem de plek aan te wijzen. Als ik het beestje in de kijker heb weet ik het direct. Ik zeg even niks en er komen vragen van "wat is het, wat is het nu? Ik stel de telescoop op en laat de mensen raden wat het is. Deze vogel, in dit zomerkleed, zie je hier niet zo vaak. Uiteindelijk verklap ik dat het een *silverplevier* is.

Foto *silverplevier* Wad, Holwerd 2016.

Deze vogel is verwant aan de *goudplevier*. Maar de *goudplevier* is nu met tienduizenden in Nederland. De *silverplevier* zie je hier alleen in de herfst en voorjaar, maar in veel kleinere aantallen. Meestal alleen of in kleine groepjes. Maar zelden zie je de vogel zoals nu, nog bijna helemaal in de "zomerjurk".

Bijna geheel in het zomerkleed met een geheel zwarte borst en zwarte kin. Hij – het is een mannetje - scharrelt wat in de begroeiing en is daardoor soms wel en soms niet te zien. Dit is een voltreffer voor vandaag. Als de vogel vliegt valt de geheel zwarte oksel direct op. Zie foto.

Hij zit vaak apart van andere vogels, solitair met een afstand tussen hem en andere steltlopers. Vooral in winterkleed wordt de vogel nogal eens verward met de *kanoet*.

We wandelen, nadat we lange tijd bij de *silverplevier* gestaan hebben, richting camping. Onderweg paddenstoelen. Parasolzwammen die nog niet helemaal ontplooid zijn.

Gelukkig is het droog geworden en kunnen we wat ontspannener wandelen en vogels kijken,

Als we verder wandelen, plotseling een zeer late overvliegende *gierzwaluw*. Ik had net verteld dat deze wat mysterieuze vogel vorig jaar ook nog zo laat boven het eiland vloog. Dit is wel een latertje hoor, nu niet meer verwacht hier. Deze vogel is ca. 100 dagen in Nederland, en daarom ook wel de 100 dagen vogel genoemd. Ze komen rond de oude Koninginnedag - 30 april - naar Nederland en vertrekken rond 1 augustus. Er is geen vogel die meer tijd in de lucht doorbrengt dan de *gierzwaluw*. De eerst 3 – 4 jaar van zijn leven komt de vogel niet aan de grond en is dus constant “op de vleugels”. Onvoorstelbaar in onze ogen.

Als ze geslachtsrijp zijn vliegen ze ook nog 99 % van de tijd. Ze broeden in muurspleten, onder dakpannen (ik had ze zelf onder mijn dakpannen) en in kunstmatige broedkasten. Ze komen alleen naar beneden om te broeden. Ze slapen op ca. 3 km hoogte, zoeken voedsel in de lucht (tot 20.000 insecten per dag), drinken regendruppels en paren in de lucht. Deze vogel behoort niet tot de familie van de *zwaluwen*. De Latijnse naam is *Apus apus*, wat pootloze betekent. Maar ze hebben wel heel korte pootjes. Als ze per ongeluk op de grond komen dan kunnen ze zichzelf niet weer “lanceren” om weg te vliegen.

In de ochtend- en avondschemering vliegen ze naar ca. 3 km hoogte. Dan zijn het landschap, de sterrenhemel en de door de zon veroorzaakte polarisatie patronen zichtbaar. Daar navigeren ze op. Zeg maar dat het hun kompas is. Als hier in Nederland weinig insecten zijn vliegen ze tot aan Parijs, als hun krop vol insecten zit komen ze terug bij hun jongen. Die waren, tijdens de afwezigheid van hun ouders, in een soort “winterslaap” gegaan. Lagere hartslag en temperatuurdaling. Ze worden weer “wakker” als pa en moe terug zijn.

Vlak voor de camping een paar *roodborst tapuiten*. Een vogeltje dat in bijna heel Europa en tot ver in Rusland broedt. Bij ons is het een trekvogel, maar in het zuiden van Europa een standvogel. Je vindt ze vaak in open landschappen met lage begroeiing. Vaak in de buurt van, of op de heide. Ook *houtduiven* en gewone *tapuiten* hier.

Maar ook een *ekster* is in het weiland aan het voedsel zoeken. We lopen naar Den Hoorn via de camping. In het dorp halen we om 16.45 uur een versnapering in de kroeg met de mooie naam “In de Knip”. De *mussen* stelen koekjes bij de koffiekopjes vandaan. Boven in deze uitspanning is het een “uitdragerij”. Allemaal spulletjes die te koop zijn. Dus zeker even kijken. Ik bel Texel tours dat ze ons kunnen ophalen. De bus brengt ons naar het hotel. Normaal gaan we ons dan eerst opfrissen, maar ik stel voor om nu nog een wandeling bij de zeedijk langs te maken. Dit, omdat ik niet weet wat voor weer het morgen zal zijn. Ze voorspellen zeer harde wind, windkracht 10 met windstoten tot windkracht 11.

Wie mee wil kan nu nog, voor het avondeten, een wandeling bij het Wad langs maken.

Het is eb, en dan zitten er altijd tienduizenden vogels op het drooggevalen Wad voedsel te zoeken. Ook nu is dat het geval. Voor veel deelnemers is het zien van het drooggevalen Wad een geheel nieuwe ervaring. Op de voorgrond tegen de zeedijk ligt veel zeewier waar vooral *steenlopers* hun kostje bij elkaar scharrelen. Verderop op het drooggevalen Wad meer *eenden* en *meeuwen* en tienduizenden steltlopers

Als we terug wandelen langs het natuurterrein Utopia, zegt Peter "wat zijn dat voor kleine vogeltjes"? We zien *putters* in de boom zitten bij de boerderij. Te herkennen aan het rode "gezicht" en felgele strepen op de vleugels als ze vliegen. Ze vliegen altijd met een golvende vlucht en "babbelen" de hele tijd. Op de helling van de zeedijk gaan er ook een stuk of 25 zitten. In de herfst en winter zijn *putters* in grote groepen van soms meer dan 50 vogels. In het broedseizoen zijn ze maar met z'n tweeën.

We gaan terug naar Hotel Prins Hendrik voor het diner.

Woensdag 13 september

Vanwege de storm en de regen hebben we vanmorgen geen ochtendwandeling gemaakt. Texel Tours haalt ons rond 09.00 uur op en brengt ons naar De Koog, naar de parkeerplaats voor De Nederlanden. Ik vertel bij het informatiebord welke route we gaan lopen. Het waait windkracht 10 en we wandelen met de wind in de rug, waardoor we bijna "vooruit geblazen" worden. Het is iets na 09.35 en ik besluit om niet de hele route te lopen. We gaan ongeveer de helft lopen tot aan de Slufter. Daar in het restaurant iets drinken. Texel Tours kan ons daar dan ophalen.

Het eerste wat we tegenkomen is de schapenboet. Het is een kleine schuur die diende voor opslag van hooi en ander voer voor de schapen.

De schuurtjes werden op land gebouwd dat ver van de boerderij af lag. Schapen stonden nooit in de boet.

Aan de voorkant van de Boet is een torenvalkenkast bevestigd. Er zit zelfs een *torenvalk* in als wij daar zijn. Deze kast heeft een grote opening aan de voorkant. Als je zo'n kast ophangt, dan moet je er altijd nestmateriaal in doen. Zand, kattenkorrels of iets dergelijks. *Torenvalken* maken zelf geen nest. Ze zoeken in een oud gebouw een plekje waar wat zachte rommel ligt en "draaien" daar hun nest in.

Onderweg vertel ik wat over planten zoals pitrus en andere planten. Ook eetbare planten in/uit de natuur. De Schaapskooi op afstand is de Korverskooi. Deze kooi is ca. 4 ha groot. Vroeger werd een kooi gebruikt om *wilde eenden* te vangen voor consumptie. De kooien waren meestal van een adellijke of Koninklijke familie. Er waren vroeger ca. 500 eendenkooien in noord Nederland. Nu nog 113 in Nederland. De meeste kooien worden nu gebruikt om vogels te ringen. In deze kooi sinds 1961. Wilt u meer weten? Kijk eens op de site trektellen.nl

We wandelen, nee, we worden vooruit geduwd / geblazen door de wind. We zien ook maar weinig vogels want die kruipen in de luwte, en gelijk hebben ze. Zo nu en dan wat *grauwe ganzen* in een weiland en een paar tegen de wind in ploeterende *aalscholvers* en *wilde eenden*. Ook enkele *graspiepers*.

Ik heb besloten de telescoop vandaag thuis te laten, want die kan je met dit weer toch niet stilhouden.

Bij het hek gaan we linksaf naar de Bertusnol, een hoog duin van 22 meter waar we een mooi uitzicht hebben op het natuurterrein De Muy, waar een paar meertjes zijn. De Muy is een stuifdijklandschap dat tot aan de Slufter toe reikt.

Het is een aardkundig monument, omdat er veel verschillende duinvormen zijn en een rijke flora heeft. Hier is ook een informatiepaneel met achtergrondinformatie over de aardkundige waarde van dit gebied. De Bertusnol is vernoemt naar één van de eerste vogelwachters van Staatsbosbeheer. Vanaf hier had men een goed overzicht op de *lepelaars* kolonie.

Maar we waaien hier zowat “uit onze broek”. Op deze hoogte sta je vol in de wind. Je moet hier stevig staan, anders waai je van de ca. 20 meter hoge heuvel af. Normaal is dit een plek waar we pauzeren en “koffiedrinken”. Maar nu niet, en heeft “genieten op hoogte” een andere betekenis gekregen. Op de ene foto heeft Ed, die de trap afloopt, zijn muts nog op. 2 tellen later moet hij over de leuning klimmen om de muts te zoeken. Hij moet snel zijn anders is de muts ver weg gewaaid.

We vervolgen onze weg richting de Slufter. Bij een bosje moeten we de regenpakken weer aantrekken, want het begint weer pittig te plenzen. Om in de luwte van de bomen te komen moeten we over een brede sloot waar "stapstenen" in liggen.

Ik maak wel wat foto's en dat gaat redelijk goed. Normaal maak ik ook wat filmpjes, maar de camera iets langer stilhouden gaat niet. Ik loop vooruit omdat ik weet dat er een brug is en daar kruip ik achter, zodat ik de camera op de brug kan laten rusten. Zo kan ik nog een kort filmpje maken waarop je echt ziet hoe hard het waait.

We lopen langs stukken water en zelfs het water waait uit de sloten en kleine meertjes.

Plotseling, als wij in de luwte van wat bomen staan komt een eenzame *watersnip* - met veel moeite - in de storm aanvliegen. Hij / zij heeft moeite tegen de wind in te vliegen. Het beestje is ook maar ca. 100 gram zwaar. Wonderlijk vind ik altijd dat vogels ook met veel wind kunnen vliegen. Dat kost mijns inziens ontzettend veel energie. *Watersnippen* zie je veel op ondergelopen en nat land en in ondiepe meertjes. Met hun lange snavel kunnen ze alleen maar voedsel zoeken in een zachte bodem. Loop je in september-oktober door nat grasland dan "springen" er veel *watersnippen* vlak voor je voeten omhoog. De vlucht is snel en zigzaggend. Ze maken altijd geluid bij het opvliegen.

Foto Lauwersmeer 2016.

Tijdens de balts maken ze een geluid dat lijkt op het geluid wat een geit maakt. Ze vliegen hoog de lucht in en maken daarna een snelle duikvlucht. Het "geiten" geluid of blaten, wat ze dan maken komt van 2 veertjes aan weerszijden van de staart. Die veertjes steken ze tijdens de duikvlucht naar buiten. Die veertjes maken het geluid door te vibreren in de luchtstroom. Daarom noemen ze dit vogeltje ook wel een "*hemelgeit*".

De Galloway runderen hebben ook een beschutte plek opgezocht. Ze liggen / staan aan de rand van een stuk bos, in de luwte van de bomen rustig te herkauwen.

Dit Schotse ras heeft geen horens, en is zwart behaard. Het is een rustig en niet agressief ras, dat ook weinig zorg nodig heeft. Deze koeien zijn zeer geschikt om in natuurgebieden ingezet te worden als grote grazers. Ze kunnen het hele jaar buiten blijven, ook met strenge kou. Het is een kleine koe, met een schofthoogte van ca 120 cm. Alleen als er kalveren zijn moet je oppassen met deze dieren, want de moeders beschermen hun kalveren heel goed.

De dieren worden op 3 jarige leeftijd geslacht en het vlees wordt verkocht als een natuurproduct.

We gaan daarna het bosgebied in. Hier *merels*, *koolmezen*, *pimpelmezen* en *zwarte kraaien*. Veel kleine zangvogels zien we niet. Zo nu en dan flitst er iets tussen de bomen, maar ze zoeken direct de luwte weer op. Te snel om te determineren. Ook zien we *witte kwikstaarten* bij het water.

We komen bij de Slufter. Normaal loop ik door de Slufter naar het restaurant, maar dat is nu niet mogelijk. Er staat al veel water. De storm heeft het water opgestuwd in de Slufter. We doen wel een korte poging, maar moeten helaas terugkeren om geen natte voeten te krijgen, of zelfs kopje onder te gaan.

We zitten even aan de rand van de Slufter op een klein duin de natuurkrachten op ons in te laten werken, een geweld wat we in een stad niet meemaken.

Plotseling gaat Corrie hard rennen richting het water in de Slufter. Ze probeert haar weggewaaid "zuidwester petje", die ze in haar zak gestopt had, terug te halen. Maar de sterke wind neemt het hoofddekseel snel mee en ze staakt haar reddingspoging al snel. Ik help haar weer terug te komen op het duin, want de wind blaast haar bijna in het water. Ze hebben vanwege de storm code oranje, later zelfs code rood gegeven.

We wandelen over de dijk richting restaurant. *Boerenwaluwen* scheren laag over de begroeiing. Ca 22 gram zwaar en de stormwind trotserend.

Heel knap vind ik. Nog een paar weken en dan zijn ze in Afrika.

Wilde eenden en *zwarte kraaien* dwarrelen ook in de lucht. *Zwarte kraaien* zijn opportunisten en proberen hier wat extra voedsel te vinden van beestjes die verdronken zijn.

We kunnen nog net droog langs de vloedlijn onder aan het duin lopen. Maar het water stijgt snel.

Toen ik om 11.15 uur een foto (bladzijde 12) aan de westrand van de Slufter maakte, was er nog veel land te zien. Rond 13.30 uur is de hele Slufter helemaal vol water gestroomd, opgestuwd door de sterke noordenwind.

Volgestroomde Slufter.

Als we bij de trappen zijn, waarover je naar de binnenkant van de duinen kunt lopen, komen er *hazen* uit de Slufter. Zij zoeken een droog heenkomen. Uit ervaring weet ik dat er met deze extra hoge waterstanden, waarbij kwelders onderlopen, heel veel dieren verdrinken. Ratten, muizen, hermelijnen, wezels, hazen en ander klein grut.

Op de zuidwestpunt van het eiland zijn vandaag, 13 september, golven van 4,5 meter hoog gemeten.

We drinken wat en rusten uit in het restaurant.

Hetty probeert staande op een bank in de wind te "hangen". Maar de vliegspieren en grote vleugelveren zijn nog niet helemaal ontwikkeld. Poging mislukt.

Ik bel Texel Tours die ons naar Prins Hendrik brengt. We moesten lang wachten op de bus omdat er ca. 200 fietsers "van de weg gewaaid waren" en zij die op moesten halen. Sibbe moest de oude hond eerst ook uitlaten.

Vanaf Prins Hendrik heeft Jos, de buschauffeur, ons afgezet bij de winkel in De Cocksdorp, waar we rond 14.50 uur waren. Deze winkel, of het Vogel informatie centrum, is voor ons een "walhalla". Heel veel boeken, verrekijkers, Cd's en ontelbare andere mooie dingen voor ons vogel liefhebbers.

www.vogelinformatiecentrum.nl

Iedereen kijkt en geniet in/van deze winkel. Alle rugtassen liggen op een hoop in de hoek. We krijgen gratis koffie of thee.

Vele deelnemers nemen iets van hun gading mee. Leuke cadeautjes voor verjaardagen, Sinterklaas of Kerst, of voor eigen gebruik.

Buiten hangt een voerapparaat en er hangen naast *mussen* en *mezen* ook *grote bonte spechten* aan. Ook *mezen* komen regelmatig aan de voersilo hangen. Zelfs *spreuwen*, die je niet vaak aan een silo ziet. Om 15.30 uur gaan we naar de Waddenzee wandelen.

Maar de *mussen* zijn bang voor de grotere *specht* en zoeken op de grond de restanten op.

De planning is even wandelen bij de dijk langs aan de zee kant. Maar het loopt helemaal anders.

Bij het gemaal, aan het eind van de Roggesloot, staat een *aalscholver* aan de rand zijn veren te drogen. Althans dat probeert hij of zij, maar met de vele regen zal dat niet zo goed lukken.

Veel *dwergsterntjes* en *grote sterns* proberen in het snelstromende water een visje te verschalken. Dat lukt ook aardig, maar voor 1 prooi moet je wel 10 – 15 keer duiken.

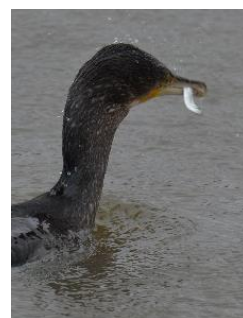
En dan gaan de hemelsluizen weer ongenadig open. Een zeer “dikke” bui plaagt ons opnieuw. Maar een schuilplaats tegen de regen en harde wind? Moeilijk. Ho maar.

We proberen achter een betonnen muurtje van het gemaal te schuilen voor de regen. Maar dat helpt niet veel en de meeste worden weer aardig nat omdat

ze zo snel niet een regenpak aan kunnen trekken. Maar de regen deert de *aalscholver* niet. Die probeert zijn/haar geluk ook. Het water dat uit de Roggesloot stroomt bevat veel visjes en hij of zij heeft geluk.

Een jonge *zilvermeeuw* blijft heel lang zitten op dezelfde plek bij de zeedijk, ook al zijn we op enkele meters bij de vogel vandaan. Een *haas* komt met grote snelheid van over de dijkkruin aangerend, schrikt van ons, en is net zo snel weer verdwenen. Op de dijkhelling zit een *putter* die steeds een tiental meters voor ons uit vliegt en dan weer gaat zitten.

In zee een *fuut*. Een *bonte strandloper* komt met grote snelheid aan vliegen. De foto laat duidelijk de zwarte buiktekening zien.

Plotseling komt er een grote groep *lepelaars* aanvliegen. Zoveel zie je niet vaak in één keer in de lucht.

Tegen de donkere lucht voeren ze een mooie luchtshow op.

Veel *wilde eenden* op het Wad. Maar ook duizenden *tureluurs*, *goudplevieren*, *bonte strandlopers*, *kanoeten* en *scholeksters* vliegen op. Ook *bergeenden* en vele soorten *meeuwen*.

We wandelen richting vuurtoren. De route wordt dus aangepast. Aan de voet van de dijk voor de aanrollend golven, nog meer *bonte strandlopers*, *steenlopers* en *drieteenstrandlopers* tussen de kwallen.

We lopen naar de vuurtoren waar ook restaurant "Eilandse Toren" is. Daar koffiedrinken en wat bijkomen van alle indrukken van vandaag. Ik bel Texel Tours en die haalt ons om 17.45 uur op. Als we een klein stukje gereden hebben zegt iemand "waar is Mieke"? Die stond al klaar buiten bij de bus, maar heeft blijkbaar iets anders gedaan. We rijden terug en ze staat nog bij het restaurant.

Om 18.10 uur zijn we terug in ons hotel. Ik loop nog even met Charlotte, Sowina en Corrie achter de zeedijk aan de Waddenzeekant. Weer veel *steenlopers*, *futen*, *meeuwen* en nog vele andere steltlopers. Er zwemmen ook nog 5 *geoorde futen*. Ze zijn ver op zee, dus moeilijk te determineren. *Tureluurs* en *zwaluwen* zeilen ook nog steeds op de harde wind.

We wandelen de trap af en plotseling een stuk of 25 overvliegende *putters*. Ook een *kanoet*. *Kauwtjes* op de zeedijk en in de boom bij het hotel.

Het weer op 13 september 2017.

Najaarsstormen zoals wij die vandaag beleefd hebben zijn zeer zeldzaam in september. Zware stormen van meer dan kracht 9 zijn in de eerste herfstmaand ongewoon. De zwaarste vond plaats op 7 september 1944, maar wellicht maakten de twee stormen op 17 en 25 september 1935 meer indruk. Bij die laatste storm kwamen mensen om het leven.

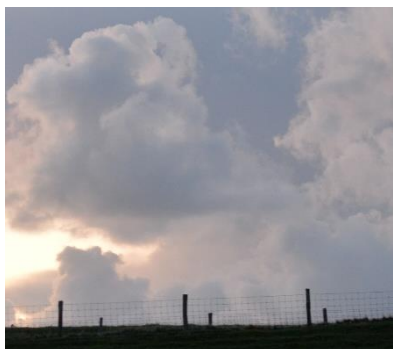
Het heeft de laatste dagen ook erg veel geregend. Vooral het noordwesten van Nederland kreeg het zwaar te verduren. Normaal valt er tot deze datum ca. 80 mm water. Nu staat de teller al op 150 mm. Op 1 dag viel er zelfs meer dan 50 mm, dit komt zeer zelden voor. September was in 16 jaar niet zo nat. In één dorp in Friesland viel zelfs 208 mm, met op 1 dag 80 mm.

Gemiddeld is het in september 14,4 °C. Dit jaar was dat 13,8°C.

Dat dit een uitzonderlijke situatie is blijkt uit het volgende, vorig jaar was het 30 °C op 13 september.

Donderdag 14 september

Als ik om 06.45 uur buiten kom is het mooi droog weer. Het waait nog redelijk, kracht 6 – 7. De lucht ziet er nog wel wat dreigend uit, maar ook wel heel mooi om de verandering in een tijdsbestek van 40 minuten te zien.

Er gaan 5 deelnemers mee wandelen. We gaan achter de zeedijk, langs het Wad lopen. *Kauwtjes* komen langs vliegen, evenals *scholeksters* en *aalscholvers*. Het is afgaand tij. Vogels lopen in het ondiepe water. Ze gaan zo mee met het wegstromende water omdat ze dan een grotere kans hebben voedsel te vinden.

Een *grutto* is vlakbij. *rosse* of gewoon? Een *rosse grutto* heeft een iets omhoog gebogen snavel. Het is nu puur genieten.

Ook *tureluurs* en *steenlopers* lopen hier met velen op het

Wad. *Lepelaars*, *bergeenden*, *meeuwen*, *wilde eenden*, *buizerd*, *spreeuwen*, *bonte strandlopers*, *graspiepers*, we zien ze allemaal.

We lopen helemaal naar De Schorren. *Zwaluwen* zeilen nog steeds door de lucht. In het natuurgebied Utopia: *slobeenden*, *wilde eenden*, *grauwe ganzen*, *smienten*, *kuifeenden*, *meerkoeten*, *watersnippen* en nog meer vogels.

Vandaag is de fietsdag, maar de wind is nog steeds te hard om lekker en ontspannen te fietsen.

Windkracht 6 – 7. Daarom heb ik een ander programma bedacht.

Ik vraag Sibbe en Frans of ze met hun auto deelnemers naar vogelplekken willen rijden. De beide heren zeggen direct ja en we gaan rond 09.30 uur op stap.

We kunnen iedereen niet tegelijk vervoeren, dus ga ik zelf zo nu en dan een extra ritje maken. De eerste stop is Het Wagejot. Een meertje, ontstaan tijdens het rechtekken van de zeedijk. Brak water. Veel vogels op het water in het meertje. Ik wandel even over de zeedijk en roep de deelnemers. Op het Wad een grote groep *eidereenden*. Ook een *fuut*.

Er zwemt zelfs een *zeehond* in het ca. 1 meter diepe water. Een *torenvalk* laat vlakbij zien hoe je al klapwiekend, met je neus in de wind, op 1 plek kunt blijven staan. Zij (een vrouwtje heeft een gebandeerde staart met een zwarte eindband) speurt de grond af naar prooi.

Zij ziet de urine sporen van muizen, en dat is voor haar een teken dat er prooi is.

In 2 etappes komt iedereen in de vogelkijkhut "Wilster". De Texelse en Friese naam voor een *goudplevier*. We passen net met de hele groep in de hut. Ik vertel dat we hier vaak een *slechtvalk* zien. *Lepelaars*, *aalscholvers*, *watersnippen*, *bonte strandlopers*, *slobeenden*, *kuifeenden*, *bergeenden* en *wintertalingen* op de plas. Vanuit de hut zien we ook 2 *tapuiten*. Ik vergeet vast een paar soorten te noemen.

We zitten al een tijdje als er plotseling paniek uitbreekt onder de vogels. Ze vliegen massaal op. Ik zeg "er moet een grote roofvogel in de buurt zijn". Maar ik zie de *slechtvalk* pas als hij al op de grond zit zijn prooi dood te maken. Hij heeft een kleine *eend* (*wintertaling of smient*) gepakt. Hij zit ver weg. Ik haal de 1000 mm lens uit de auto.

Hij/zij wordt, zoals heel vaak het geval is, geplaagd door een *zwarte kraai*. Alle kraaiachtigen en *eksters* vinden het een leuke bezigheid om roofvogels te plagen. De *slechtvalk* vreet zijn prooi op, meer plukt die eerst gedeeltelijk. De *zwarte kraai* heeft dit gezien en probeert een stukje van de prooi te bemachtigen. De *slechtvalk* is hier niet van gediend en versleept zijn prooi.

Om 12.10 uur zitten we in de restaurant "De Compagnie" bij de haven van Oudeschild aan de koffie met wat lekkers. Als we hier genoeg genoten hebben gaan we naar de Horsmeertjes achter de Mokbaai. Ik rij een extra ritje zodat iedereen daar kan rondlopen. We zijn daar om 13.40 uur.

Maar als ik met de laatste deelnemers naar achteren wandel, komen de eersten al terug. Er is niet veel te zien zeggen ze. Toch nog een *kleine zilvereiger*, *roodborst* en een *blauwe reiger*. We wandelen toch maar even een pad op waar allemaal grasmaaisel op ligt. Dit doen ze om verstuiwen in droge perioden te voorkomen en bij hevige regen kan het zand niet wegspoelen.

Het regent ook weer voor de verandering. Als we even stoppen vliegen er ook 5 *kneutjes* op.

Hier moet je in het voorjaar zoeken naar de *blauwborsten* en *blauwe kiekendieven*. Een *fuut* vliegt over. Dat is een vreemde vorm die niet gemakkelijk herkend wordt. Als we terug zijn bij het meertje vliegt er een *winterkoninkje* uit de struiken. Die hadden we nog niet gezien of gehoord. Als we vlak bij de auto's zijn nog een groepje *fazanten*.

Het is ca. 15.30 als we bij de auto's zijn. Sibbe en Frans gaan met gevulde auto's naar Ecomare. Ik ga met een aantal deelnemers nog een keer naar de winkel in de Cocksdorp. De kooplust is nog steeds niet gestild. Rond 17.30 uur zijn we allemaal terug in het hotel.

Nadat we ons opgefrist hebben het diner.

Het "moment suprême" is dan aangebroken. Elke avond turven we de vogelsoorten die we gezien hebben. De eerste avond heb ik een lijst rond laten gaan waarop de deelnemers het verwachte aantal vogelsoorten op konden invullen. Diegene die het aantal goed voorspelt of het dichtst dit aantal benaderd heeft, krijgt de hoofdprijs. Verder zijn er nog wat kleine prijsjes te verdelen. We gaan naar een aparte ruimte, omdat "onze" woonkamer nu bezet is.

We vullen de daglijst van vandaag in. Margot heeft het exacte aantal van 75 soorten voorspelt.

Zij krijgt van mij een jaarabonnement op "het Vogeljaar".

2de is Ada met 74 soorten en 3de is Dineke met 73 soorten. Ik heb ook nog wat kleine dingetjes die ik uitdeel. Daarna krijg ik van Sibbe, uit naam van de hele groep, een mand, gevuld met Texelse lekkernijen en een kalender van Vogelbescherming. Hartelijk dank allemaal.

We borrelen nog wat na in de woonkamer en ik ga met een goed gevoel naar bed. Ondanks het slechte weer hebben we toch nog veel vogels gezien.

Toen ik naar Texel reed en de weersverwachtingen hoorde vreesde ik dat we maar weinig vogels zouden zien.

Vrijdag 15 september

Ik sta om 06.50 uur buiten en.....het is windstil. Bijna niet te geloven na deze korte vogelreis met windkracht 10 en uitschieters tot windkracht 11.

Een foto van de ringvaart naast de zeedijk laat een spiegelglad wateroppervlak zien.

Een *aalscholver* komt voorbij vliegen en kleine *eendjes*, die met hoge snelheid en snel wendend acrobatische toeren in de lucht laten zien. Dit is een groepje *wintertalingen*, ons kleinste *eendje*.

Een *boerenzwaluw* of *gele kwikstaart*? Op het draadhek zit een *boerenzwaluw*. Tussen de *boerenzwaluwen* zit nog een *oever zwaluw*. De zon komt op achter donkere, dreigende wolken met op de voorgrond veel vogels op het Wad. Maar het is droog, dat hebben we de laatste dagen niet zo gehad.

Er loopt weer een *haas* over de zeedijk. Deze heeft nu geen haast. Verderop veel *zwaluwen* op het hek. We wandelen met 5 deelnemers bij het Wad langs. Heel veel vogels op het Wad dat bijna helemaal droog is. Het is eb en de vogels kunnen nu veel voedsel vinden.

Een *lepelaar* vliegt over.
Op de dijk, in het gras, een helder gekleurde *gele kwikstaart*. Deze vogel is nog mooi op kleur. Vooral de mannetjes hebben in de zomer tijdens het broedseizoen een felgele kleur. Juveniele vogels zijn te herkennen aan lichtgele onderstaart dekveren.

In de herfst veroorzaken vooral jonge *gele kwikstaarten* verwarring. Ze kunnen gemakkelijk verward worden met jonge *witte kwikstaarten*. Die jonge *witte kwikstaarten* zijn soms ook iets lichtgeel.

Nu zie je groepjes *gele kwikstaarten* op trek naar Afrika. Om het gemakkelijke te maken, er zijn 9 ondersoorten *gele kwikstaarten*. Om die te herkennen moet je goed naar de koptekening kijken. Deze ondersoorten zijn niet allemaal dagelijks in Nederland te zien, maar ze kunnen hier wel als dwaalgast gezien worden.

We wandelen tot aan de Schorren, een natuurgebied dat niet toegankelijk is. Terug gaan we boven op de dijk lopen. Nu, zonder wind kan dat prima. De zon schijnt mooi licht op Utopia. Nu heb je ook een mooie uitkijk over het natuurterrein "Utopia".

Ook *graspiepers* op het pad en op de draad een stuk of 7 *gele kwikstaarten* en een groepje *spreuwen*. De zon is mooi boven de horizon gekomen en het licht is nu heel mooi en helder. Weer veel *eenden* en *steltlopers* in Utopia. Vooral *wilde eenden*, *slobeenden*, *krakeenden* en *kuifeenden*. Bij de *wintertalingen* zijn vooral de zwart omrande gele zijanten van de anaalstreek goed te zien. De spiegel is glanzend groen. Nu de zon erop schijnt is dat heel mooi te zien.

Overvliegende *watersnippers*, *goudplevieren*, *bonte strandlopers* en *wulpen*.

We wandelen over de kruin van de dijk terug. Ook nu weer veel *tapuiten* op de dijk en in het veld.

We gaan na het ontbijt opnieuw met de auto's op stap. Gisteren heb ik grote groepen *goudplevieren* gezien, maar enkele deelnemers willen deze vogels nog eens goed en langdurig bekijken. Dus gaan we weer op zoek naar deze mooie vogels. Gelukkig vinden we ze snel bij een gemaal. Hier waren ze gisteren ook in de buurt, maar verder het veld in. Verderop zit nog een groep van ca. 500 *goudplevieren*, of meer.

De foto van de *goudplevier* is gemaakt op IJIsland op 13 augustus 2017.

We waren iets voor 10.00 uur op deze plek, waar een nieuw natuurgebied aangelegd is. Het gras is wel ingezaaid, maar pas volgend voorjaar zal dat goed groeien. Veel *goudplevieren* op korte afstand en met de telescoop zeer goed te zien.

Ook *bontbekplevieren* lopen niet ver van ons vandaan over de klei. Zowel volwassen als jonge vogels. Ook *tapuiten*, *aalscholvers*, *bergeenden* en *wilde eenden*.

Watersnippen zitten er ook, maar daar moet je goed naar zoeken. Deze vogel is een kei in zich verstoppen in de begroeiing en doodstil blijven zitten.

Witte kwikstaarten scharrelen hun kostje ook op bij de waterplassen. Ook *zilvermeeuwen*, *kokmeeuwen* en kleine *mantelmeeuwen*. Achteraan een groepje *lepelaars*.

We zijn vlak bij de hut waar we gisteren de *slechtvalk* zagen. We wandelen weer richting vogelkijkhut om wat dichterbij de grote groep Goudplevieren te komen, maar dat lukt niet helemaal. Bij een hek blijven we staan en er ligt een volwassen *haas* in zijn leger.

Op tijd zijn we terug in het hotel om nog een kop koffie te drinken. De Texel Tours bus haalt de deelnemers op en brengt ze naar de boot.

Als ik naar de boot rij zie ik op het eiland nog *knobbelzwanen* in de ringvaart, en grote groepen *goudplevieren*.

Ook nog een *lepelaar* die al maaierend met zijn snavel door het water een visje probeerde te vangen.

Bij de boot nog een *zilvermeeuw* met een

ring om de poot, en een *kauwtje* dat tussen de auto's op zoek was naar voedsel.

Op de afsluitdijk heb ik nog wat *meeuwen* gefotografeerd.

Ik wil alle deelnemers bedanken voor de fijne, winderige, korte, natte vogelweek op Texel. We hebben, ondanks de slechte weersomstandigheden meer vogels gezien dan ik verwacht had met deze storm en vele regen.

Herman Postma.

